

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiske.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 17. julija.

Okolu pasjih dnij vlada druga leta suša v navadnem in v političnem življenju in časnikarji so polni skrbij, od kod jemati in kako pripraviti čitateljem svojim vsakodnevno duševno hrano. Letos je to drugače. Ne le, da dozdej nemamo uzroka tožiti o kvarni suši, ali pa o neznosni vročini, je tudi življenje političsko tako živahno, da znameniti dogodki kar drug drugemu kljuko podajajo, da smo v zadregi, s katerim bi se v prvi vrsti bavili.

V Parizu je minister Floquet bramarbazujočega generala užugal v dvoboju, civilist premagal vojaka. Zabodel ga je v vrat jako nevarno in general Boulanger mora sedaj, ležeč v postelji, bolj misliti na opasno rano svojo, nego na dvomljivo kandidaturo.

V Wiesbadenu vršila se je novodobna žalostna igra, katere podrobnosti so take, da moramo odkritosrčno pomilovati, da živimo v toli proslavljenem in hvalisanem devetnajstem stoletju. V jedno mer poudarja se omika in vsestranski napredek, a pri tem prezirajo in teptajo se najnavadnejša pravila uljudnosti in to nežnemu spolu nasproti. Visokonaobrazena gospa, lepa kraljica Natalija, iztirala se je meni nič tebi nič iz Nemčije, postopalo se je proti njej tako brezozirno, kakor se sicer postopa le proti imetku nevarnim elementom.

Še bolj, kakor omenjena dogodka, pa zanima javno mnenje nemškega cesarja Viljema II. potovanje v Peterburg in sestanek vladarjev dveh najsilnejših držav. Še pred malo tedni bile so razmere mej njima jako napete, „boj proti rublju“ vihral je na Berolinski borski z nečuvno srditostjo, ruski vrednostni papirji izgubljeni so dan za dnevom na svojej vrednosti, takraj in onkraj ruske meje pa so se zbirali temni vojni oblaki, da se je bilo vsak čas nadejati krvavega viharja.

Sedaj pa tolik preobrat! Jedva je cesarski mučenik, Friderik III. zatislil oči, kaže se nam mahoma druga podoba. Rublju povzdignil se je kurz, kakor že dolgo ne, ob Sprevi potegnili se je milejša sapa in mladi cesar Viljem II. poudarja v prestolnem govoru svojem, da mu je „v posebno zadovoljstvo, najskrbneje gojiti osobno prijateljstvo

s cesarjem ruskim in stoletne prijateljske odnošaje z rusko državo, kateri ugajajo kakor njegovim čustvom, tako tudi Nemčije interesom“.

Važnost te, z uzvišenega mesta, s prestola nemškega izrečene izjave se je pa še podvojila s potovanjem Viljemovim. Prvi njegov, uprav senzačni korak, je obisk carja Aleksandra. Vidi se, da so mu dobri odnošaji z Rusko zares pred vsem pri srci, da umeje ocenjevati, koliko je vredno prijateljstvo mogočnega soseda, ki je toliko desetletij ščitil Nemčiji hrbet, kateremu ima pripisovati velike uspehe svoje.

V tem zmislu tudi pišejo vodilni časopisi na Nemškem, „Kölnische Zeitung“ n. pr. piše:

„V Rusiji ima car prvo in zadnjo besedo. Zmaje li z glavo, strese se ves slovanski Olimp. Cesarja Viljema dejanja določena so deloma po zvezi z Avstro-Ogersko in z Italijo, a kakor je v prestolnem govoru naglašal, zveza ta ima „značaj obrambe“, ki nikakor ne zabranjuje prijateljstva in dobrih odnošajev [z Rusijo]. Poleg tega pa je cela vrsta vprašanj, neza visnih od tripelalijance, tikajočih se samo Rusije in Nemčije, v teh vprašanjih utegnili bi biti ugodna tla za poravnanje. Bolj oddaljene in težavnejše pa so one točke, pri katerih ima Rusije žaljena in ranjena samosvest prvo ulogo. Tu pa bode nemškega cesarja pohod hladilni balzam; pohod, vršeč se takoj po nastopu prestola z vsem sijajem velikanske državne akcije, bode carju in narodu ruskemu pokazal, da, če jima tudi južno od Dunava kjubuju ne-hvaležen bratski narod, vendar nesta izgubila odličnega svojega mesta v splošovanju merodajne srednjeevropske velesile“.

Te besede so pomenljive dovolj, še važneje se nam pa zdé one, ki jih je priobčila Berolinska „Post“, mej drugim rekoč: „Pomen cesarskih dnij, zavzemajoč Evrope pozornost, je morda večji, nego večina gledalcev sluti“. Na drugem mestu pa pravi rečeni list: „Ko bi se tudi strankarskim prizadevanjem posrečilo, napraviti neizogibno sovražstvo mej obema državama, ne bode Nemčija ona država, ki pojde preko Halysa, ker nemška politika s polno resnobo, z ozi-

rom na preteklost in na bodočnost uvaža posledice, ki bi nastale vsled spora mej Nemčijo in Rusijo.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. julija.

Naučno ministerstvo namerava zopet na gimnazijah uvesti pouk srednjeveške visoke nemščine. Ta predmet se že nekaj let ni poučeval. Lani se je zopet za poskušnjo učil na dveh gimnazijah in kakor trdijo, se je uspeh dobro obnesel v didaktičnem oziru. Mi nemamo nič proti temu, če se na nemških gimnazijah goji ta učni predmet, mislimo pa, da ga na slovanskih gimnazijah ne kaže uvajati, temveč naj bi se bolj oziralo na slovanske jezike. Učenje slovanskih jezikov se mora priporočati ravno tako iz praktičnih kakor iz čisto didaktičnih ozirnov, ker se slovanski jeziki odklikujejo po raznovrstnosti in popolnosti slovniških oblik.

Vnanje države.

Nemški cesar pohodil bode jeseni avstrijskega cesarja v Gödöllö, kjer se za ta pohod delajo že velike priprave. Gödöllöski grad se v ta namen popravlja in preziduje. Cesar Viljem pride v Gödöllö najbrž v septembru in se bode udeležil velikega lova. Govori se, da bode cesar Viljem II. slednje leto se shajal z avstrijskim vladarjem, kakor se je njegov ded zadnja leta.

Mej liberalnimi in konservativnimi **bolgarskimi** ministri še vedno ni prave sloge. Načevič in Stojilov nečeta plesati, kakor Stambulov gode. Slednji bi se jih že davno bil znebil, da se ne boji, da bi potem velik del vladne stranke pridružil se opoziciji. Radoslavov, Karavelov in Cankov pa nečejo ničesar slišati o kakej spravi s Stambulovom, in ta torej ne more pričakovati, da bi dobil novih pristašev.

Kakor je znano, je prejšnje **rumunsko** ministerstvo moralo odstopiti, ko se je zvedelo, da so nekateri častniki, mej njimi polkovnik Majkan iznevorili ogromne vsote. Govorilo se je, da so dotični častniki postopali popolnem v porazumljenji z vladno. Proti Majkanu preiskave neso hoteli tako dolgo začeti, da je več višjih častnikov hotelo izstopiti iz vojske, ker se ne strinja z njih častjo, da bi služili vkup s takim sleparjem. Narod je bil nevoljen, da se je ministerstvo tako potegovalo za sleparje in je začel rogoviliti in posledica je bila, da je Bratiano dal ostavko. Kakor se pa sedaj poroča, je kralj pomilostil Majkana in stotnika Mardara, ki sta bila obsojena zaradi omenjenih sleparij. Lahko si mislimo,

LISTEK.

Slike kazaške.

Na kazaških mogilah.

Češki napisal E. Jelínek, poslovenil Podvidovski.
(Dalje.)

Za nedolgo dospeli smo v vas, kjer bilo prav vse že utopljeno v trdo spanje. Le nekoliko psov je zalajalo, a ko smo prestopili prag starejšinine koč (stalo nas je to nekoliko sunkov v vrata), umolknilo je i lajanje. Starejšina nas je pozdravil, vrgel nase kožuh in se pridružil pozno v noč naše družbi. Zabaval se je rad in steklenice dobrega čaja ni nikdar zaničeval.

Voda je že vreščec vrela v samovaru, ali govoriti se ni nikakor nikomur ljubilo. Najmrzkeji je bil Vladimir Vasilevič, kateri je naslonivši na dlan osivelo glavo popolnem umolknil. Stoprv po drugi steklenici čaja nagovoril je „batka“.

„In kaj“, reče, „ne veš li, kdo hodi na mogile in kdo ne da mrtvecem spati?“

Starejšina je molče mahnil z roko.

„Kaj!“ ponavljal je Vladimir Vasilevič.

„Ne vem, kakor častim gospoda na nebu!“ odgovoril je starejšina. „Ko ste se odpeljali, bile so mogile dobro obsute, toda predno je solnce prvi-krat vzšlo, že so bile razkopane, a ko je vzšlo drugikrat, bile so razkopane še bolj.“

„A ko mine teden“, segel mu je v besede naš vodnik nejevoljno, „ne bo že sledu po mogilah.“ Starejšina je zopet mahnil z roko.

„Ježek svet... vlačí se tam vso noč, in ako se mu kdo približa, takoj to opazi in izgine brez sledu... In pa, čemu preganjati bebca — s tem ne škoduje nikomur, mogile niso imetek nikogar in nihče ne jamči za nje...“

Vladimir Vasilevič se je nevoljno obrnil od pripovedovalca.

S tem se je skotal naš razgovor.

Za nekaj časa je bil naš samovar že hladen in v sobi, sicer dosti prostornej, toda z revno opravo opravljenej, iskal si je vsak izmej nas ležišče — klop ali tvrdo zemljo, kar je kdo baš za najugodnejše spoznal. Podvivali sme se vsi, da bi kar najhitreje zaspali, tem bolj, ker smo imeli drugi dan nastopiti daljšo pot še pred solničnim vshodom.

V tem trenutku sem bil zopet prisiljen — ne vem več po kolikokrat — zavidati svojim tovarišem

pravoslavno spanje. Čudno, ti dobri ljudje takoj zaspe. Le Vladimir Vasilevič se je jedenkrat obrnil in že je dremal spanje ruskega junaka. K temu je smrčala vsa družba tako močno in tako vztrajno, da sem se takoj v prih trenutkih poslovil od nadeje — krepčalnega spanja. Razven tega glasilo se je včasih lajanje psov.

Tako sem se prevračal kaki dve uri ne zatisnivši niti očesa; kadarkoli me je utrujenost zazibavala v spanje, vselej me je prebudilo novo, močnejše smrčanje ali lajanje. Konečno jelo mi je biti v sobi i zaduhlo in ker se je bližalo tudi že jutro, ustal sem in šel pred koč.

„Sprehajal se bom“, mislil sem si. Gotovo že ni več dolgo do solnčnega vzhoda. Pred koč krmil je Ivko konje.

„Dosti je še časa, brate!“ nagovoril sem Ivka; „gospodje bodo še jedno uro spali...“

Ivko je pokimal z glavo.

„Upresi konje in pelji me za vas“, rekel sem po trenutku.

Ivko je učinil tako in mi je sledil tri korake za menoj. Ivko je služil v vojski in stopal po kazaško.

(Dalje prih.)

da je to pomiloščenje napravilo kaj slab utis v vojski in mej narodom.

General Boulanger, ki je odložil svoj mandat, ker francoska zbornica ni hotela pritrčiti njegovemu predlogu, bode sedaj kandidoval v departementu Ardèche. V svojem volilnem okoliščini pravi, da je v imenu pol milijona volilcev zahteval, da se spremeni ustava iz razpusti zbornica. Zbornica mu je pa odgovorila s cenzuro. Obeta, da je bode pohodil in jim razložil, da zanj glasovati se ne pravi glasovati za kako stranko, temveč za notranjo in vnanjo nezavisnost.

Nekateri nemški listi če vedno napadajo angleškega zdravnika Mackenzieja in mu očitajo nevednost in brezvestnost. „Wiener Medizinische Zeitung“ je pa kaj dobro zavrača, rekši, če so nemški zdravniki res bili tako preverjeni, da je bolezen rak, zakaj neso poprej odločno povedali. To bi bilo več koristilo, nego njih sedanje kričanje. „Dresner Nachrichten“ si pa še upajo pri tem napadati cesarico vdovo. Imena sicer ne povedo, a iz pisave vsakdo lahko posname, koga mislijo. Očitajo jej, da je iz političnih ozirov podpirala angleškega zdravnika.

Od belgijske vladne strani se zanikava, da bi bili Nemčija in Belgija sklenili kako zvezo. Temu zanikanju se pa ne more pripisovati posebna važnost, ker je čisto naravno, da bodo tako zvezo tajili, dokler bodo mogli.

V Madridu se je bilo sešlo 7000 španskih krčmarjev, ki so sklenili, da ne bodo plačevali davka da tako protestujejo proti alkoholnemu zakonu.

Dopisi.

Iz Krškega 16. julija. (Izv. dop.) (O delovanju našega c. kr. okrajnega šolskega sveta.) V predzadnji številki (od sobote) „Slov. Naroda“ govori dopisnik o bodoči volitvi učiteljskih zastopnikov v c. kr. okrajni šolski svet Krški in in omenja dosedanjega postopanja nekaterih drugih članov te korporacije.

V nekaterih točkah se strinjamo z nazori in nasveti gosp. dopisnika, zlasti v tem, da opozorjuje svoje tovariše — učitelje na omenjeno volitev. Prav ima; šestletna doba ni tako kratka, da ne bi se dobro preudarilo, komu naj se za ta čas zaupa zastopanje važnih učiteljskih interesov v okrajnem šolskem svetu. Tudi mi poudarjamo: le vrlim, značajnim učiteljem, ki so iskreni zagovorniki interesov šolskih in učiteljskih, naj se izroči dotični mandat. Ko je menda dopisnik v svojem dopisu od „ustja Savinje“ take in jednake svete dajati hotel, omenjal je, kako je sestavljen sedanji c. kr. okrajni šolski svet ter se pri tem spodikal osobito nad zastopnikom deželnega odbora, posebno pa nad možem, ki ima svoj sedež v Radečah.

Moj namen ni, braniti ja in zagovarjati ja. Ako se jima potrebno zdi, naj samo to storita. Da nesta slovenska domoljuba, je očito; kako bi jima bil sicer prejšnji nemškutarski deželni odbor svoje zaupanje izkazal. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da se v c. kr. okrajnem šolskem svetu nikoli nesta za nemškutarijo potegovala. Zakaj ne, ne vem; ali sta to storila iz miroljubnosti, ali pa radi tega, ker so bili Slovenci v večini. Nista pač nikoli ugovarjala, ko se je v teku šestih let pri sleherni seji pisal od strani zastopnika učiteljskega zapisnik le v slovenskem jeziku. V neki seji je bilo celo skleneno, da ima c. kr. okrajni šolski svet slovenski uradovati, kar se je bilo zaključilo zopet le na predlog učiteljskega zastopnika. Šolska prijatelja sta pa bila oba zastopnika deželnega odbora; kadar je šlo glasovati v korist te ali one šole, v korist te ali one učiteljske osebe, vselej sta potegnili z onim predlogom, ki je v večji meri hasnil šolstvu ali učitelstvu. Tudi sta se v posebnih slučajih, pri nagradovanju posamičnih šol iz svojega žepa izkazala kot šolska prijatelja.

Dopisnik tudi s sedanjima učiteljskima zastopnikoma v Krškem okrajnem šolskem svetu ni posebno zadovoljen ter meni, da plešeta, kakor drugi piskajo.

Ta njegova trditev je že s tem nekoliko ovržena, ko sta baš učiteljska zastopnika jedro sedanje narodne večine v tem šolskem zastopu, ko sta ravno ona dva predlagala slovensko uradovanje, in ko je to, kar ona izvršita v imenu šolskega sveta, gotovo v slovenskem jeziku izdelano. Sicer pa povemo temu dopisniku, da sta se tudi pri drugih prilikah pokazala, da umeta, čemu sedita v tem zastopu. Ali dopisnik ne ve, koliko učiteljskih oseb je bilo v tem okraju pred 6 leti še, ki neso mogle doseči stalnosti v učiteljski službi?! Ali dopisnik ne ve, kako trdo je šlo marsikateremu učitelju prej, da je dobil starostno doklado?! Ali si

je mar kateremu učitelju krivica zgodila v teku zadnjih 6 let od c. kr. okrajnega šolskega sveta? Res ni še vse v redu v tem šolskem okraju, res manka še veliko novih šol, treba bo še veliko šol razširiti, veliko novih poslopij delati itd. Sedanja učiteljska zastopnika sta tudi v tem dregala in sama skušala z urevanjem starih in novih šolskih občin postaviti temelj boljšim razmeram. Ali tega da zdaj nesta mogla doseči, in dosegel noben učiteljski zastopnik ne bo, dokler nema šolstvo v našem okraju svojega referenta ne samo za didaktično-pedagoške zadeve, ampak tudi za ekonomične. Manj važnejše stroke državne uprave se pri političkih uradih v enojnih rokah; recimo davčne zadeve v rokah davčnega nadzornika, stavbinske v rokah inženirja, zdravniške zadeve ima zdravnik, živinozdravniške živinozdravnik, gozde ima gozdarski uradnik, vojaške zadeve vojaški narednik in še celo trtne uši pase poseben uradnik — jedino le šolskih zadev nema v rokah jedna jedina oseba. Šolski akti potujejo, vsaj pri nas, iz roke v roke, nekatere zadeve, kakor razširjenje šol in nove šole vodi g. glavar, šolske zamude ima drug uradnik (zdaj ta, zdaj drug), pedagoško-didaktične stvari g. nadzornik, nekaj imata učitelja, nekaj drugi udje. V interesu enojnega vodstva in večjega napredka moralo bi pa biti vse v rokah jedne osebe, jednega referenta, in zato bi bil najboljši okrajni šolski nadzornik. Šolstvo pa tudi zelo napreduje v taci okrajih, kjer ga vodi strokovnjak, ki z veseljem deluje zanj, kar dejanski vidimo pri šolstvu v Črnomeljsem okraju, kjer mu je duša c. kr. okrajni šolski nadzornik je g. Jeršinovec.

Poročilo vodovodnega odseka o svojem delovanju

od dne. 25. maja 1883. do dne 14. marcija 1888.

(Dalje.)

Nasveti, katere predlagam danes mestnemu zboru v imenu tega odseka, plod so petletnega vstrajnega truda in temeljitega preučevanja vseh okolištin, katere bi bile na nameravano podjetje utegnile imeti kaj upliva. Zato se mi zdi potrebno podati kronološko sliko vsega odsekovega delovanja.

Vodovodni odsek štel je doslej osem iz mestnega zbora voljenih članov, dva v stalnem mestnem zdravstvenem svetu izbrana člana in enajst večšakov, katere je odsek sam poklical k sodelovanju. Poleg tega se je sej njegovih udeleževal tudi župan gosp. Peter Grasselli. Mesto odstopivšega člana gosp. Frana Fortune bil je v odsek voljen v seji dne 13. maja 1884. gosp. Vaso Petričič, mesto odstopivšega člana gosp. dr. Josipa Drča v seji dne 7. februarja 1885. l. gosp. Fran Potočnik in mesto gosp. Frana Žužka, katerega so dolžnosti njegovega poklica primorale k preselitvi iz Ljubljane v Kranj, v seji dne 17. novembra 1885. l. gosp. Fran Ravnihar. Mesto gosp. dr. Josipa Dorniga, ki se je odpovedal sodelovanju v vodovodnem odseku, poslal je stalni mestni zdravstveni svet vanj gosp. dr. Ivana Kaplerja vsled sklepa z dne 13. julija 1885. l.

Kot večšaki udeleževali so se odsekovih posvetovanj takoj s početka gg. Jan. Čermák, Ivan Eypert, Adolf Wagner in Ivan Duffé. Kasneje bili so v odsek pozvani: gg. Baltazar Knapitsch (dne 28. junija 1883), Jaromír Hanuš (dne 15. februarja 1884), Vladimír Hráský (dne 5. novembra 1884), Fran Vík (dne 5. januarja 1885), Andrej Senekovič (dne 25. septembra 1885), Fran Poka de Pokafalva (dne 15. decembra 1886). Od teh gospodov preselila sta se gg. Adolf Wagner in Andrej Senekovič iz Ljubljane, gosp. Ivan Eypert pa je izstopil iz odseka.

Vodovodni odsek konstituoval se je v svojej prvi seji dne 25. maja 1883. l., izvolivši g. Ivana Hribarja za predsednika in g. dr. Josipa Drča za namestnika. Po izstopu poslednjega bil je za predsednikovega namestnika izvoljen g. Vaso Petričič.

Danes je tedaj vodovodni odsek sestavljen tako-le:

1. člani, katere je izvolil mestni zbor: Ivan Hribar (predsednik), Vaso Petričič (predsednikov namestnik), Fran Potočnik, Fran Ravnihar in Josip Tomek;
2. odposlanec stalnega mestnega zdravstvenega sveta: dr. Ivan Kapler;
3. večšaki: Jan. Čermák, Ivan Duffé, Jaromír Hanuš, Vladimír Hráský, Baltazar Knapitsch, Fran Poka de Pokafalva in Fran Vík.

Vseh sej imel je vodovodni odsek doslej tri in dvajset, in sicer: štiri leta 1883., štiri leta 1884., dve leta 1885., pet leta 1886., šest leta 1887. in dve leta 1888.

Takoj v prvi seji, dne 25. 1883. l., izrekel se je odsek za napravo tacega vodovoda, ki bi mesto preskrboval s pitno vodo in z vodo za vso ostalo porabo, kakor: za obrtna podjetja, polivanje ulic, gasilne namene. Naglašalo se je pač tudi v tem odseku, da bi morebiti zadostovalo za vse potrebe, ako bi se pomnožili javni vodnjaki ali primerno razširil Tivolski vodovod, in nevarnost je bila, da se s pridružitvijo jednemu ali drugemu tu navedenih nazorov odsek sam proglasi za nepotrebne; a končno je vender-le zmagalo prepričanje, da je za odstranitev pritožb o nelostatku dobre in zdrave vode ter za zboljšanje zdravstvenih razmer potreba splošnega vodovoda. Po tem načelnem sklepu mogel je odsek prestopiti k drugim, iz njega izvirajočim uprašanjem.

Tako je bilo pred vsem določiti, koliko vode bi se potrebovalo za vodovod, kajti od tega je bilo odvisno, kateri studenci naj bi se potem jemali v poštev pri natančnejšem preiskovanju in, ali se dobe sploh v okolici Ljubljanske studenci, ki bi dajali zadostno množino vode. Odsek določil je v svojej seji dne 28. junija 1883. l., uvažujoč vse okoliščine in posebnosti Ljubljanskega mesta, da bode zadostovalo za vsako osebo po 60 litrov vode na dan, tedaj — računujoč prebivalstvo na okroglih 30.000 duš — vsega skupno 18.000 hektolitrov; vender je pa, jemljóč v poštev bodoči razvoj mesta, sklenil vodovod urediti tako, da bode dovajal v mesto vsak dan po 100 litrov vode za osebo, tedaj vsega skup 30.000 hektolitrov.

V iste seji sklenilo se je tudi privzeti v odsek kemika g. prof. Baltazarja Knapitscha in naprositi profesorja Zagrebskega vseučilišča, gosp. prof. dr. Gjurota Pilarja, da zaradi geološkega poročavanja Ljubljanske okolice pride kar najpreje mogoče v Ljubljano. (Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Umr1) je preteklo nedeljo popoldne g. Fran Rihar, župnik v Planini na Notranjskem.

— (Občni zbor prve Ljubljanske podružnice sv. Cirila in Metoda) bode v soboto dne 21. julija 1888 ob 6. uri zvečer v pevski sobi čitalnični, in želeti bi bilo mnogo udeležbe, ker na programu stoje zanimive stvari.

— (Občni zbor Šentpeterske podružnice sv. Cirila in Metoda) zboroval je dne 14. t. m. v pivarni na sv. Petra cesti. Ker je načelnik gosp. Zagorjan premeščen za župnika v Radeče, otvori zborovanje njega namestnik gospod Velkovrh, kateri vse navzočne srčno pozdravi in pravi, da kakor vsi privoščimo, da je mesto župnika v Radečah dobil g. Zagorjan, vender obžaluje podružnica Šentpeterska izgubo tako izdatne moči, ker gosp. Zagorjan bil je vse skozi jako marljiv prvomestnik in ustanovitelj naše podružnice. Hvala mu za trud, in Bog daj, da bi še dalje tudi v Radečah tako marljivo delal v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Živio! Slava mu! Kakor iz poročila tajnika in blagajnika povzamemo, delovala je podružnica v preteklem letu prav uspešno. Ne le, da je več novih udov si pridobila, je tudi v poletnem času priredila veliko veselico, katere čisti dohodek znašal je nad 160 gld., kar je gotovo lepa svota. Šentpeterska podružnica je do danes oddala glavnem blagajniku družbe sv. Cirila in Metoda 564 gld. 78 kr., te številke živo kažejo, kako vilo deluje podružnica. Nadalje je občni zbor zahvalo izrekel vrlemu gospodu bogoslovcu Birku, kateri je na Posavji nabral nad 40 gld., kakor tudi tiskarni Klein in Kovač za brezplačno tiskanje vabil k občnemu zboru. V načelništvu bili so jednoglasno izvoljeni: Za prvomestnika gosp. Valentinčič Ignacij, hišni posestnik, mestni odbornik itd., za tajnika gospod Skale Pavel, mestni živinozdravnik, za blagajnika gosp. Aljančič, kaplan pri sv. Petru. Za namestnike pa: g. Velkovrh Ivan, tovarnar in mestni odbornik, gosp. Povše Fran, ravnatelj v p. in mestni odbornik in g. Rohrman Zmagoslav, tovarnar in hišni posestnik. Podružnico Šentpetersko bodeta pa zastopala pri glavni skupščini na Ptujem gospoda Valentinčič in Povše, katera sta bila tudi z dobroklji izvoljena. Omeniti nam je še, da je občni zbor na predlog gosp. Mulačka določil, da se napravi jedna veselica v poletnem času, jedna

na po zimi, katerih čisti dohodek namenjen bude družbi sv. Cirila in Metoda.

— (V sprejemni izpit) za gimnazije prvi razred je delalo večeraj v slovenskih oddelkih 163, v nemškem oddelku 37, vkupe 200 učencev.

— (Vladika Strossmayer) peljal se je 14. t. m. čez Krapino na Slatino v toplice, kamor dojde tudi Barski nadškof in metropolit katoliški v Črnigori, Simon Milinović.

— (V trgu Guštanj na Koroškem) zmagala le pri zadnjih občinskih volitvah narodna stranka. Nasprotna liberalno-nemška stranka, katera je to važno pozicijo dolgo časa za svojo štela, vestno varovala in stražila, je sramotno propala. Na Koroškem se dani. Slava zavednim volilcem!

— (Iz Celovca) se nam piše: V nedeljo bil je v Šmihelu pri Pliberku občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda. Iz Celovca udeležila sta se shoda gg. Gregor Einspieler in prof. Hutter. Ljudstva bilo je ogromno veliko in naudušenost nepopisna.

— (Realke Ljubljanske) letno izvestje ima na prvem mestu g. profesorja A. Raiča 66 str. obsežni spis „Stapleton. Neznane prelagatelja evangelija preložena po Stapletonu v XVII. veku.“ Lansko leto bila so natisnena evangelija, letos podaje nam g. pisatelj slovniško razlago. Šolskemu izvestju povzamemo, da je na realki poučevalo 18 učnih sil. Koncem leta bilo je na realki 254 dijakov (117 Nemcev, 113 Slovencev, 2 Hrvata 1 Čeh, 21 Italijanov), izmed katerih je bilo 8 odličnjakov, 177 dobilo je prvi red, 40 jih pa sme ponavljati izpit. Učnine plačali so realci 2820 gld., vsprejemnine 174 gld. 30 kr., za učila 1100 gld., za knjižnico 146 gld. 40 kr. Štipendistov bilo je 14, vse štipendije iznašale so 1009 gld. 14 kr. Podporno društvo imelo je 532 gld. 15 kr. dohodkov in ustevisi ostalo gotovino (8 gld. 60 kr.) onoliko iz datkov.

— (Novomeške gimnazije program) ima na prvem mestu obširno razpravo: „Die Entdeckung des Hypnotismus und der mit demselben verwandten Zustände und der sogenannte animalische oder Lebensmagnetismus.“ Von Anton Derganc. Šolskemu izvestju povzamemo, da je na gimnaziji poučevalo 14 profesorjev, število dijakov pa naraslo na 170 (lani 147). Po narodnosti je 161 Slovencev, 8 Nemcev, 1 Čeh, po veroizpovedanju vsi katoliki. Odličnjakov bilo je 22, prvi red dobilo jih je 107, 19 dovoljen je ponavljalni izpit. Šolnine plačali so dijaki 2332 gld. 50 kr., vsprejemnine in drugih pristojbin 327 gld. 90 kr., štipendij pa uživali 15 v skupnem znesku 1609 gld. 82 kr. Dijaško podporno društvo imelo je 1093 gld. 97 kr. dohodkov, 683 gld. 23 kr. izdatkov, torej je v blagajnici ostalo 410 gld. 74 kr. Podpornega društva premoženje iznaša 3690 gld. Učila so se po nakupu in po darilih znatno pomnožila. Zrelostni izpit delalo je vseh 22 abiturientov, spričevalo zrelosti pa dobilo 18, dočim smeta dva izpit iz jednega predmeta ponavljati, 2 pa čez leto dnij.

— (Druga mestna peterorazredna deška šola) štela je začetkom leta 697 učencev (680 Slovencev, 12 Nemcev, 3 Čehi, 2 Laha). Koncem leta pa 633 učencev, med katerimi jih je 446 bilo za višji razred sposobnih. Pripravljalnico za obrtniško šolo pohajalo je v dveh razredih 148, oziroma 111 učencev. Poučevali so na tej šoli gg. Belar Leopold (voditelj), Smrekar Janez, Raktelj Fran, Pavlin Fran, Armič Leopold, Krulac Ivan, Puncuh Fran, Žumer Andrej, Bahovec Fran, Kokalj Fran in Razingar Anton.

— („Pedagogiško društvo“) bode imelo svoj letošnji občni zbor dne 23. julija ob 1. uri popoldne v gostilnici g. A. Ruperta na Krškem. Vspored: 1. Poročilo o društvenem delovanju 2. Pregled letnega računa in volitev treh pregledovalcev računov. 3. Volitev sedmerih udov v društveno vodstvo (odbor). 4. Določitev letnega prineska in cene „Pedagogiškemu letniku“. 5. Nasveti. V obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

— (Iz Litije) se nam piše: Izlet, katerega je nameravalo „Litjsko pevsko društvo“ prirediti 8. julija v Zagorje, zvršil se bode v nedeljo 22. julija pri vsakem vremenu. Vabijo se vsi častiti člani in prijatelji petja.

— (Prostovoljna požarna bramba v Gornjem gradu) napravi dne 5. avgusta t. l. (ne pa 12. avgusta, kakor je bilo zadnjič naznájeno, ker ima na ta dan veteransko društvo v Kamniku blagoslovljenje svoje zastave) veliko

slavnost v proslavo 40 letnega vladanja presvetlega cesarja Frana Josipa I., združeno z blagoslovljenjem društvene zastave, brizgalnice in poslopja, s sledečim vspešnim: I. Dne 4. avgusta večer: razsvetljava trga in večernica. II. Dne 5. avgusta: ob 4. uri zjutraj budnica. III. Od 8.—9. ure zjutraj vsprejem in pozdrav gostov in društev. IV. Od 11.—12. ure cerkvena slavnost in blagoslovljenje zastave, poslopja in brizgalnice. V. Od 12.—1. ure obed. VI. Od 1.—2. ure vaja prostovoljne požarne brambe. VII. Od 2. ure naprej občna tombola z jako velikimi dobitki, kateri so pri g. glavarji na ogled. VIII. Po tomboli prosta zabava na kegljišči. IX. Ob 8. uri zvečer ples. K tej slavnosti vabi odbor p. n. društva in goste s prošnjo, da udeležbo svojo do konca julija naznájijo.

— (Društvo koroških tiskarjev) praznovalo bode dne 4. avgusta t. l. v Celovci v hotelu „Sandwirt“ svojo 20letnico. K tej slavnosti razpošiljajo se vabila, katere je zares prekrasno izdelala tiskarna družba sv. Mohorja.

— (Vinska letina) kaže letos po Vipavski dolini povsem ugodno; žal da je začela zadnji čas tudi po teh vinorodnih goricaš poštastna trtina uš uničevati in pustošiti zemljske pridelke — marsikateremu ondodnih prebivalcev jedino nado, priporiti si v jeseni malo kapitala.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Peterburg 16. junija. Cesar Viljem pričakuje se v četrtek opoldne v Kronstadt. V Petrovem dvorcu ostal bode štiri dni, obiskal tudi Peterburg in Krasnoje Selo.

Pariz 16. julija. Črnogorski knez obiskal dopoldne predsednika republike, Carnota, in ministra Floqueta.

Ischl 17. julija. Kalnoky večeraj semkaj dospel.

Peterburg 17. julija. „Journal de St. Petersburg“ najsimpatičneje pozdravlja nemškega cesarja prihod in upa, da bode sestanek le novo podkrepljenje mirovne politike, katero si obe mogočni državi očvrstiti prizadevata.

Kronstadt 17. julija. Vojno brodovje priplulo k vsprejemu nemškega cesarja.

Carigrad 17. julija. Zvezne železnice družba protestovala pri Porti, da je bolgarska vlada zavzela progo Belova-Vakarel in prosila francosko veleposlaništvo za posredovanje.

Narodno-gospodarske stvari.

Sadni razstavi v Ljubljani in na Dunaji.

Sadjarstvo je postalo toli važna panoga kmetijstva, do se ne sme prav nič zamujati, kar bi jo utegnulo pospeševati. K pospeševalnim sredstvom štejemo razstave. Letošnjo jesen bomo imeli veliko državno sadno razstavo na Dunaji in deželno sadno razstavo v Ljubljani. Niti poklicani krogi niti posamični sadjarji ne smejo teh prilik zamuditi, ampak naj se okoristijo razstav. Državna sadna razstava na Dunaji bode imela nalogo pokazati, kakšno je sadjarstvo po Avstriji, koliko je napredovalo, in kaj vzmoremo glede sadne kupčije nasproti inozemstvu. Glavni namen bode torej razstavi, da pokaže kupcem naše sadne pridelke ter da jih vabi k nam na sadno kupčijo. To je gotovo toli važno, da Slovenci ne smemo zamuditi te prilike, da si pridobimo sadnih kupcev. Državna sadna razstava bode pa prirejena po posebnih načelih, vsled katerih ni tako lahko udeležiti se je posamičnikom, zato je prevzela vso reč naša kmetijska družba sama. Na tej razstavi, ki bode, od 29. septembra do 7. oktobra t. l., bode pa najbolj važno zimsko sadje, in sicer jabolka in hruške. Po programu se pa smejo razstaviti le zbirke, ki obsejajo največ po 15 vrst jabolk ali hrušk, ki dobro uspevajo na kakem posebnem kraju, v posebnih razmerah, v posebnih zemlji in ki so dobre ali za gospodarsko ali kupčijsko porabo. Zbirka mora biti vsa dobra za visokodebelno ali pa za pritlično drevje. Pri vsaki zbirki se more razstaviti tudi manj nego 15 vrst. Kmetijska družba torej nujno pozivlje vse sadjarje in tiste, ki se zanimajo za sadjarstvo, da se prijavijo, če morajo tako zbirko prirediti. Nikakor ni treba, da je dotičnik sam posestnik. Te zbirke so nekako tako le sestavljajo: Na pr. Nekdo živi v vetrnem kraju vlažne, ilovnate zemlje ter pozna sadje tega kraja ali pa so mu vsaj znani dobri sadjarji. Ta poišče in zbere 15 ali tudi manj jaboličnih ali hruševih vrst, katere so znane že mnogo let, da dobro uspevajo na visokodebelnem drevju v vlažni zemlji in v vetrni legi. Kdo drug more narediti tako zbirko za druge razmere ali pa za pritlično drevje. Kdor ne pozna pomoloških imen, naznani naj domača imena. Izmišljevati si

nihče ne sme, poštenost in resnica sta prva pogoja. Kdor hoče torej na korist naši lepi domovini prevzeti ta posel, naj se nemudoma oglasi pri kmetijski družbi v Ljubljani ustno ali pismeno. Pove naj za kake razmere bode naredil zbirko in iz koliko vrst. Stroške bode plačala družba.

Oglasiti se je do 1. avgusta t. l. Ime vsakega razstavnika bode pri razstavi na njegovi zbirki označeno, ter bode deležen odlikovanja. Torej na delo! Nihče naj se ne zanaša na drugega, in dežela bode gotovo častno zastopana. Posebno prosimo gg. duhovnike in učitelje, naj se ganejo in delajo.

Deželna sadna razstava v Ljubljani pa bode imela najbolj poučiti o raznih sadnih vrstah, kako se pri nas izponašajo, in katere bomo v prihodnje priporočali. Te razstave se bode udeležiti vsakemu zavednemu sadjarju kranjskemu. Kmetijska družba bode ob enem skrbela, da bodo na razstavi stroji in priprave, potrebne za umno in napredno sadjarstvo. Tudi šolskim vrtom bo dana prilika pokazati uspehe svoje. Programe deželne razstave, ki bode sredi oktobra meseca, objavimo še v pravem času.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Poziv.

Zaupljivo obračam se na slovenske, hrvatske i srbske rodoljube, pozivajoč jih prijateljski, da se izvolijo predplatiti ali naročiti na tretjo knjigo mojih glasbotvorov, koje kanim v kratko vreme obelodaniti. Knjiga obsezala bode obširno i raznovrstno gradivo, ter se nadam, da bode zanimala vsacega, koji se glasbom ali pevanjem bavi. Zadržaj knjige bode naslednji:

- I. Guslam (I. Sundečić) za možki zbor;
- II. Oj, vstani solnce moje! (S. Gregorčič) za Sopran ali Tenor spremljevanjem glasovira;
- III. Bolgarska davorija (A. Aškerc) za možki zbor;
- IV. Polonaise za glasovir;
- V. Veni, cviete! (A. Šenoa) za možki zbor;
- VI. Pitaš dušo (L. Vukelić) za Bariton spremljevanjem glasovira;
- VII. Proljetna pjesma (I. F. Gundulić) za mešani zbor;
- VIII. Ljubica (A. Harambašić) za možki zbor;
- IX. Na gore! (M. Vilhar) dvopev za viši i niži glas spremljevanjem glasovira;
- X. Liep je danak proljetan (A. Harambašić) za možki zbor;
- XI. Kada mi zviezdo (L. Vukelić) za Alt ali Bass spremljevanjem glasovira;
- XII. Tužaljka (F. S. Vilhar) za možki zbor;
- XIII. Scherzo za glasovir;
- XIV. Veselo! (F. S. Vilhar) za možki zbor;
- XV. Oj ti lane! (A. Harambašić) za možki zbor;
- XVI. Spljetu (F. S. Vilhar) za možki zbor;
- XVII. Gavotte za glasovir;
- XVIII. S Bogom! (F. S. Vilhar) za možki zbor;
- XIX. V spomin Miroslava Vilharja (A. Funtek) za možki zbor;
- XX. Kaži mi! (A. Harambašić) za možki zbor;
- XXI. Etude za glasovir;
- XXII. Geslo (F. S. Vilhar) za možki zbor;
- XXIII. Mazurka (F. S. Vilhar) za mešani zbor spremljevanjem glasovira;
- XXIV. Predigra k „Balkanskoj Carici“ (Nikola I.) za orkester, priredjena za glasovir (četvero-ručno).

Ker bodo tiskovni troški vsled obilega zadržaja visoki i ker moram iste napred izplatiti, prosim osobito dosadanjenaročnike svojih glasbotvorov, da mi izvolijo priposlati predplatni iznos — dva forinta, — kajti samo tim načinom bode mi mogoče, delo čim prije izdati. Od naših družtev i članov njihovih pričakujem izdatne podpore.

Prva knjiga je popolnoma razprodana; ako bi se pak oglašil zadosten broj novih naročnikov, dal bi tiskati drugo izdanje. Cena prvej knjigi je dva forinta.

Druga knjiga se može še dobiti i to po 1 for. 60 n.

Konečno javljam slavnemu občinstvu, da nameravam takoj za tretjo knjigo obelodaniti svoje najnovije delo „Zvonimir“, kralj hrvatski, romantično opero v treh činih, i to v glasovirnim izvadku s popolno partituro za pevanje i popolnim tekstom. Da olajšam izplačivanje naročnine, namenim sem to delo izdati v treh knjigah, za vsaki čin jedno knjigo po dva forinta. Razume se, da izide delo kakor rokopis i da se naproti javnosti pridržujejo vsa prava.

Zahvaljujoč jugoslavjanskim rodoljubom za dosadanje podpiranje, nadam se čvrsto, da bodo tudi zdaj moje nastojanje uvažili i dragovoljno odzvali se temu pozivu.

Spljet (Dalmacija) v dan sv. Cirila in Metoda 1888.

F. S. Vilhar.

Za vašnjo porabo. Pri protinu in trganji, bolečinah po udih in vsakovrstnih umetjih pokazalo se je posebno uspešno Moll-ovo „Francosko žganje“. Steklenica stane 80 kr. Vsaki dan ga razpošilja po poštnem povzetju A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom.

12 (13—9)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.